

Enw'r Ysgol: Ysgol Cae Top

URN: 6613030

Dyddiad yr arolygiad Adran 50 diwethaf: 06/07/16

CYD-DESTUN YR YSGOL

Mae Ysgol Cae Top, sydd dan reolaeth yr Eglwys yng Nghymru, wedi ei lleoli ym Mangor. Mae'n darparu addysg i ddisgyblion rhwng tair ac 11 oed. Mae 234 o ddisgyblion ar gofrestr yr ysgol, sy'n cynnwys 28 o oed meithrin. Mae wyth dosbarth un oedran yn yr ysgol.

Derbynia'r ysgol y disgyblion yn rhan-amser yn y Medi yn dilyn eu pen-blwydd yn dair oed ac yn amser llawn yn y mis Medi ar ôl eu pen-blwydd yn bedair oed. Mae tua 10% y disgyblion yn dod o gartrefi lle siaredir Cymraeg. Mae tua 25% o ddisgyblion o gefndiroedd ethnig lleiafrifol neu gymysg ac yn siarad 16 wahanol iaith. Mae tua 24% yn dysgu Saesneg fel iaith ychwanegol.

Defnyddir y Gymraeg fel cyfrwng addysgu yn y Cyfnod Sylfaen. Yng nghyfnod allweddol 2, addysgir y disgyblion drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg.

Mae 10% o ddisgyblion yn gymwys i dderbyn prydau ysgol am ddim. Mae 24% ar gofrestr anghenion dysgu ychwanegol yr ysgol. Ychydig iawn o ddisgyblion sydd â datganiad anghenion addysgol arbennig.

Cafodd yr ysgol ei harolygu diwethaf ym mis Mai 2009. Mae'r pennaeth yn ei swydd ers Medi 2015, a'r dirprwy ers Rhagfyr 2015.

Y gyllideb ysgol unigol yn 2015-2016 fesul disgybl ar gyfer Ysgol Cae Top yw £3,837. Yr uchafswm fesul disgybl mewn ysgolion cynradd yng Ngwynedd yw £12,116 a'r isafswm yw £2,981. Mae Ysgol Cae Top yn 58ain allan o'r 98 o ysgolion cynradd yng Ngwynedd o safbwynt y gyllideb ysgol fesul disgybl.

GWELEDIGAETH A GWERTHOEDD YR YSGOL

[Gallech ddymino tynnu ar neu gynnwys datganiad o genhadaeth yr ysgol, datganiad o werthoedd neu amcanion yr ysgol fel y cytunwyd gan gymuned yr ysgol.]

Ffynnwn yng Ngoleuni Crist

Y mae gweledigaeth yr ysgol wedi ei selio ar saith gwerth Cristnogol.
Gobaith, heddwch, dycnwch, doethineb, cyfeillgarwch, diolchgarwch, parch
Pwysleisiwn bwysigrwydd y bartneriaeth driphlyg- disgybl, ysgol, cartref.

Darparwn awyrgylch hapus, ysgogol lle caiff yr holl ddisgyblion, beth bynnag fo'u gallu a'u cefndir, y cyfle i ddatblygu i'w llawn botensial.

Paratown ein disgyblion i fod yn ddinasyddion cyfrifol sy'n cymryd rhan weithredol o fewn eu cymuned ddwyieithog.

ETHOS YR YSGOL

Mae'r ysgol yn gwasanaethu cymuned eang ag iddi amrywiaeth ieithyddol a chymdeithasol. Gwneir y gorau bob amser i sicrhau bod pob disgybl yn teimlo yn rhan o deulu'r ysgol. Ymfalchiwn yn y ffaith bod bron pob ymwelydd â'r ysgol yn cydnabod yr ymdeimlad o gyfeillgarwch a disgyblaeth sy'n bodoli yn yr ysgol a'r modd y bydd disgyblion newydd yn ymgartrefu yn foddol a buan.

Ceir awyrgylch ddiwyd yn y dosbarthiadau a atgyfnerthir gan arddangosfeydd o waith y plant. Bydd hyn yn dangos parch at waith ac ymdrechion y disgyblion ac yn sicrhau amgylchedd symbylus a deniadol.

Mae athrawon yr ysgol yn ymroddedig i ddatblygiad ein disgyblion. Disgwylir safon uchel o ymddygiad ac ymroddiad ar bob achlysur.

Mae'r Cwricwlwm a gweithgareddau perthnasol eraill yn gymorth i ddatblygu dealltwriaeth ysbrydol foesol, diwylliannol a chymdeithasol.

CRYNODEB

Mewn oddeutu 50 gair crynhowch arbenigrwydd ac effeithiolrwydd eich ysgol fel ysgol eglwysig.

Mae Ysgol Cae Top yn gwasanaethu ei chymuned aml ddiwylliannol trwy ddarparu addysg o'r ansawdd uchaf o fewn cyd-destun cred ac ymarfer Cristnogol. Rydym yn gymuned ddysgu hapus ac effeithiol ac yn rhoi sylw arbennig ar werthoedd Cristnogol. Y rheol aur sy'n cael ei ddrilio'n gyson i ddisgyblion a'i foddelu gan yr holl staff yw trin eraill fel yr hoffech chi gael eich trin.

CYNNYDD MEWN MYND I'R AFAEL Â'R FFOCWS AR GYFER DATBLYGU YN YR AROLYGIAD BLAENOROL

Gall ysgolion ddymuno ychwanegu pwyntiau pellach os bydd yn ofynnol

Ffocws ar gyfer datblygu 1:

Datblygu ymhellach mynegiant cymeriad Cristnogol nodedig yr ysgol, yn enwedig yn y dosbarthiadau.

Gweithredu a wnaed	Effaith
<p>Mae nifer o arddangosfeydd ogwmpas yr ysgol yn arddangos cymeriad Cristnogol unigryw yr ysgol.</p> <p>Mae gwerthoedd Cristnogol yn cael eu cydnabod ac eu dathlu ar hyd a lled yr adeilad gyda nifer o waliau gweithredol sy'n atgyfnerthu dealltwriaeth y disgyblion yn gyson. Engrhaifft dda o hyn yw'r goeden gwerthoedd</p> <p>Mae ardal fyfyrion yn agos neu yn y dosbarthiadau yn ogystal a waliau lles/bocsys pryderon.</p> <p>Yn eu gwersi addysg grefyddol wythnosol mae cyfleoedd amlwg i ddisgyblion werthfawrogi nodweddion Cristnogol drwy gyflwyniadau aml gyfrwng.</p>	<p>Mae dealltwriaeth y disgyblion o werthoedd a chymeriad Cristnogol bellach yn ragorol.</p> <p>Drwy feithrin gwybodaeth a dealltwriaeth y disgyblion o'u gwerthoedd a gwreiddiau Cristnogol, maent yn gallu gwerthfawrogi gwahanol ddiwylliannau a sylweddoli eu cyfrifoldebau fel dinasyddion Byd eang yn arbennig o dda.</p> <p>Mae sgiliau cymdeithasol megis dangos caredigrwydd a gofal am eraill, empathi, cydweithio a chyfiawnder wedi datblygu i fod yn dda iawn.</p>

Ffocws ar gyfer datblygu 2:

Dechrau'r broses o arfarnu'r ysgol fel un eglwysig a chwblhau gwelliannau a awgrymwyd yn nogfennaeth yr ysgol.

Gweithredu a wnaed	Effaith
Ysgrifennu hunan arfrnu Eglwysig.	Adnabdo beth sydd angen ei weithredu arno.
Llunio cyfnodau arbennig ar gyfer Addysg Grefyddol Cristnogol.	Datblygiad sylweddol mewn gwybodaeth a dealltwriaeth y disgyblion yn ein gwerthoedd Cristnogol.
Sicrhau'r adnoddau ar gyfer datblygu'r Cymeriad Cristnogol o amgylch yr ysgol.	Ardaloedd arbennig ddisgyblion fyfyrion a dathlu eu ffydd.
Ail stwythuro'r gwasanaethau.	Cydweithio gyda rhienni o wahanol grefyddau i sicrhau fod pob disgybl yn myncyhu'r gwasanaethau boreol.
Mapio caneuon ffydd ar draws y flwyddyn. Rhoi disgwyliadau uchel ar ddisgyblion i wybod rhai ar goedd.	Datblygiad mewn sgiliau llafar Cymraeg disgyblion ac yn eu teimlad o bethyn drwy gyd addoli.

CWESTIWN ALLWEDDOL 1

Pa mor dda y mae'r ysgol, drwy ei chymeriad Cristnogol arbennig, yn cyfarfod ag anghenion yr holl ddysgwyr?

HUNAN-ARFARNU'R YSGOL: Rhagorol

Tystiolaeth ysgol sy'n seiliedig ar ddeilliannau disgyblion

Gwnewch sylwadau ar:

- Cyflawniad Dysgwyr
- Gwerthoedd Cristnogol
- Datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol
- Perthnasoedd
- Dealltwriaeth o gymunedau amrywiol a pharch tuag atynt
- Addysg Grefyddol

Gweledigaeth yr Ysgol yw sicrhau cymdeithas ddysgu hapus ac effeithiol ble mae disgwyliadau uchel iawn a darpariaeth arbennig o dda yn sicrhau fod pob disgybl yn cyflawni hyd eithaf eu gallu. Mae sicrhau safonau lles rhagorol yn flaenoriaeth gyson a drwy gydweithio gydag ein cymdeithas ac ysgolion lleol rydym yn gwireddu hyn yn llwyddiannus iawn. Mae'r ddarpariaeth ABACh yn ogystal ag arferion beunyddiol yr ysgol yn hyrwyddo gwerthoedd megis gonestrwydd, goddefgarwch tegwch a pharch yn rhagorol.

Mae rhan fwyaf disgyblion Ysgol Cae Top yn cyflawni'n arbennig o dda o gysidro eu manau cychwyn. Mae canlyniadau system dracio (asesiadau athro, profion Cenedlaethol a mewnol) yn dangos fod pob plentyn yn gwneud cynnydd sydd yn o leiaf da, ac yn aml yn rhagorol, o'u gymharu â'u gyrhaeddiad blaenorol ac yn erbyn eu targedau personol. Llwyddir i wneud hyn drwy adnabyddiaeth drylwyr a pherthynas ragorol gyda'r disgyblion.

Gweler sylwadau am berfformiad y disgyblion yn adroddiad Hunan Arfarnu'r Ysgol yn ogystal

ag adroddiad diweddar ESTYN.

O ganlyniad i'n hethos gofalgar a chefnogol, mae presenoldeb yn dda iawn ac wedi ein gosod yn y 50% uwch o ran ysgolion tebyg dros y blynyddoedd diwethaf. Llynedd roedd y presenoldeb yn 95.7% ac eleni rydym yn agos iawn at ein targed o 96%.

Mae bron pob disgybl yn cyrraedd yr Ysgol yn brydlon. Y mae'r rhieni yn ymrwymedig i gadw'r lefel presenoldeb yma. Mae systemau grymus yn eu lle i hyrwyddo presenoldeb da ac adnabod cartrefi ble mae angen cefnogaeth.

Ni fu unrhyw achos o ymateb hiliol nac o fwlio. Mae polisi cynnal ymddygiad a holl ethos yr Ysgol yn hyrwyddo brawdgarwch a chyd-fyw. Hyrwyddir parch at wahaniaethau a chydaddoldeb hiliol trwy ein gwaith ABCh a'n gwasanaethau. Drwy waith arbennig o dda i sicrhau gwerthfawrogiad o ein diwylliant Cymreig a Christionogol ni ein hunain, rydym wedi rhoi sylfaen gref i allu gwerthfawrogi diwylliannau eraill. Rydym yn dathlu cefndiroedd amrywiol ein disgyblion yn aml drwy waith themâu/ABaCh neu mewn gwasanaethau. Effaith hyn yw bod gan ein disgyblion ddealltwriaeth ddwys o grefyddau a thraddodiadau'r byd a'r ffordd y mae diwylliannau eraill yn cyfoethogi eu bywydau.

Mae'r ysgol wedi'i chyfeillio gyda'r Gadeirlan ym Mangor ac yn derbyn ymweliadau wythnosol gan Gannon David Fisher yn ogystal ag ymweliadau pob pythefnos gan 'Agor y Llyfr'. Effaith hyn yw datblygu gwybodaeth am storïau o'r Beibl a'u dealltwriaeth am y gwersi sydd tu ôl iddynt. Rydym wedi datblygu gallu'r disgyblion i ddefnyddio eu gwybodaeth o storïau'r Beibl a'u perthnasu i'w dealltwriaeth o ein gwerthoedd Cristnogol yn llwyddiannus iawn. Effaith hyn yw bod y disgyblion yn gallu cysylltu'r gwerthoedd, o'r cyd-destun yn y Beibl, gyda'u bywydau nhw a'u hefelychu'n arbennig o dda. Mae sawl coeden gwerthoedd o amgylch yr ysgol i ddatlu pan fo disgyblion yn ymgorffori'r gwerthoedd hyn.

Drwy weithio gyda'r Parchedig Townsend, casglodd y disgyblion arian tuag at elusen 'feed a cow' yn Kenya. Atgyfnerthwyd y syniad o gefnogi elusennau drwy'r gwaith mewn gwersi dinasyddiaeth ble codwyd fwy o arian gyda Mr Roberts, cyn pennaeth Ysgol Corn Hir, i blant yn Kenya. Mae'r disgyblion, sy'n cael eu harwain gan y cyngor ysgol, cyngor eco neu'r cyngor Cymraeg yn codi arian i nifer fawr o elusennau dros y flwyddyn megis Plant Mewn Angen, Cymorth Cristnogol, Diwrnod Trwyn Coch, Marie Curie ayyb. Effaith y profiadau yma yw bod gwybodaeth a dealltwriaeth y disgyblion o'u dyletswyddau fel Cristnogion da a dinasyddion Fyd Eang o helpu eraill yn rhagorol.

Rhoddir pwyslais pendant ar Gristnogaeth yn ein gwersi Addysg Grefyddol. Eleni mae'r Ysgol wedi defnyddio'r cynlluniau'r Eglwys yng Nghymru i sicrhau bod y disgyblion yn meddu ar wybodaeth dda iawn am y Beibl ac o neges Efengyl Iesu Grist. Cred yr ysgol yw bod angen sylfaen gadarn o ddeallusrwydd am ein hetifeddiaeth ac ein diwylliant Cymreig a Christionogol ein hunain cyn gallwn wir werthfawrogi diwylliannau a chefniroedd disgyblion eraill. Mae'r Ysgol hefyd yn gwneud defnydd rhagorol o wersi Addysg Grefyddol i ddatblygu sgiliau llythrennedd a dealltwriaeth y disgyblion o'u diwylliant Cymreig. Mae'r caneuon yn y gwasanaeth boreol yn un o'n harfau mwyaf effeithiol i ddatblygu llafaredd Cymraeg disgyblion, sydd bron pob un yn dod o gartrefi di-gymraeg. Mae effaith hyn i weld yn glir yng nghywirdeb eu hynganiad a'r datblygiad sylweddol yn eu medrau llafar Cymraeg. Mae hyn wedi ei gydnabod gan y Sir drwy'r siarter laith, Estyn, rhieni a fwyaf oll gan y disgyblion.

Cryfderau Allweddol

- Cyflawniad Dysgwyr
- Gwerthoedd Cristnogol
- Dealltwriaeth o gymunedau amrywiol a pharch tuag atynt

Pwyntiau Datblygu

- Perthnasoedd - Ers i'r Gwir Barchedig Susan Jones adael mae Cannon David Fisher wedi bod yn cynnal gwasanaethau wythnosol. Mae ef bellach ar gyfnod Saboth ac felly rydym yn mawr obeithio y bydd rhywun arall yn ein cefnogi'n fuan.

CWESTIWN ALLWEDDOL 2 Beth yw effaith cydaddoli ar gymuned yr ysgol?

HUNAN-ARFARNU'R YSGOL: Da

Tystiolaeth ysgol sy'n seiliedig ar ddeilliannau disgyblion:

Gwnewch sylwadau ar:

Effaith cydaddoli

Nodweddion canolog cydaddoli

Natur ganolog addoli a myfyrio

Sail ddiwinyddol cydaddoli

Arweinyddiaeth a rheolaeth cydaddoli

Cymerir yr awgrymiadau hyn o Raglen Arfarnu Gwella lle deuir o hyd i fanylion pellach Rhesymau dros y radd (effaith a darpariaeth)

Sicrheir fod y cyfnod o gyd-addoliad yn cwmpasu amrediad eang o themâu Cristnogol gyda phwyslais cryf ar werthoedd Cristnogol yr Ysgol a dathliadau Cristnogol. Y mae hyn yn sicrhau fod gan y disgyblion dealltwriaeth dda o natur addoli, y ffydd, y traddodiadau ac arferion Cristnogol.

Mae cynllun cyd-addoli, Ysgol Cae Top, wedi ei lunio i sicrhau parhad, amrywiaeth a ffocws clir ar gredoau a gwyliau Cristnogol. Cenir amrywiaeth o emynau yn ein gwasanaethau. Drwy ein gwasanaethau, ein cynllun gwaith Addysg Grefyddol a'n cynllun AbaCh mae'r disgyblion yn cyfrannu'n effeithiol drwy drefnu cyfraniadau ymlaen llaw, rannu teimladau ar y pryd a thrwy fyfyrion ar yr hyn a drafodwyd. Can gyfle hefyd i fyfyrion ar eu bywydau eu hunain a bywydau pobl eraill, ystyried cwestiynau sylfaenol bywyd a myfyrio ar eu credoau neu eu gwerthoedd eu hunain. Ceir cyfle yn y gwasanaethau hyn i fyfyrion, holi a thrafod materion sy'n codi yn yr ysgol neu y tu allan. Mae'r cyfnodau yma yn rhoi cyfle i'r plant drafod eu teimladau, gwrandao ar eraill ac i barchu amrywiaeth barn.

Yn wythnosol bydd grwpiau amrywiol o ddisgyblion ar draws yr ysgol yn paratoi gwasanaeth. Ceir amrywiaeth o eitemau yn y gwasanaethau yma o ddrama i gwis. Y mae hyn yn dyfnhau dealltwriaeth disgyblion CA2 o themâu a straeon, yn eu hannog i feddwl am ddulliau effeithiol o gyflwyno'r stori/ thema ac yn cynnig profiadau cyd-addoliad amrywiol i ddisgyblion y CS.

Fel Ysgol Eglwys mae cyswllt cryf rhwng yr ysgol a'r disgyblion a'r Gadeirlan. Bydd y Cannon David yn cynnal gwasanaethau yn gyson a bydd y plant hefyd yn cymryd rhan mewn gwasanaethau yn y Gadeirlan - gwasanaeth Diolchgarwch a gwasanaeth Nadolig. Y mae criw o wirfoddolwyr yr Eglwys yn cynnal gwasanaethau bob pythefnos - cynllun "Agor y Llyfr." Adroddir stori o'r Beibl ar ffurf drama sy'n dod a'r storïau yn fyw. Trafodir cynnwys/ ystyr y storïau ar derfyn y gwasanaeth. Y mae dealltwriaeth y disgyblion o'r straeon ac o'u neges wedi cynyddu yn fawr yn sgil hyn.

Mae disgyblion yr Ysgol yn cyd-adrodd Gweddi'r Arglwydd yn y gwasanaeth boreol, yn cyd-adrodd gweddi cyn cinio a gweddi/ gras ar ddiwedd y dydd. Cynhelir gwasanaethau a gwersi i sicrhau fod disgyblion yn deall natur a phwrpas gweddi. Yn ystod y gwasanaethau caiff y disgyblion gyfle i

fyfyrion a chyfle i ddweud gweddi personol. Y mae'r disgyblion yn cael cyfle i fyfyrion ysgrifennu gweddiâu personol ar gyfer achlysuron penodol e.e. diolchgarwch, a digwyddiadau lleol a rhyngwladol e.e. pobl di gartref ym Mangor gyda'r banc bwyd neu'r rhyfel yn Syria. Drwy gyfrwng hyn oll sicheir fod y cyfnod y gyd-addoliad yn gyfnod ysbrydol nodedig.

Cryfderau Allweddol

- Effaith cydaddoli
- Arweinyddiaeth a rheolaeth cydaddoli

Pwyntiau datblygu

CWESTIWN ALLWEDDOL 4

Pa mor effeithiol yw arweinyddiaeth a rheolaeth yr ysgol fel ysgol eglwysig?

HUNAN-ARFARNU'R YSGOL: Da

Tystiolaeth ysgol sy'n seiliedig ar ddeilliannau disgyblion:

Gwnewch sylwadau ar:

- Gweledigaeth Gristnogol
- Arfarnu a chynllunio strategol
- Arweinyddiaeth bellach ysgolion eglwysig
- Partneriaeth gyda chydanddalwyr allweddol

Cymerir yr awgrymiadau hyn o Raglen Hunan-Arfarnu Gwella lle deuir o hyd i fanylion pellach

Rhesymau dros y radd (effaith a darpariaeth)

Y mae gweledigaeth Gristnogol glir gan yr Ysgol. Lluniwyd a thrafodwyd y weledigaeth ar y cyd gyda'r holl randdeiliaid. Cynhelir gwasanaethau a gwersi penodol ar y gwerthoedd Cristnogol sydd yn sail i'r weledigaeth. Rhydd hyn gyfleoedd i'r disgyblion i drafod, i ymestyn dealltwriaeth ac i fynegi'r gwerthoedd mewn amrywiol dulliau.

Wrth hunan arfarnu cyfeiriad Cristnogol yr Ysgol rydym o'r farn ein bod wedi ymateb yn llawn i'r arolwg diwethaf o ran datblygu cymeriad Cristnogol yr Ysgol. Y mae'r cynllun yn cynnwys camau gweithredu pendant ac yn gosod amserlen bendant i'w ddilyn. Y mae'r llywodraethwyr yn monitro'r cynnydd yn eu cyfarfodydd.

Y mae staff yr Ysgol a'r llywodraethwyr yn ymateb yn effeithiol i anghenion addysgol pob plentyn gan gynnwys y rhai sydd ar gofrestr ADY. Drwy wneud hyn sicrhawn ein bod yn cydnabod cymeriad Cristnogol yr Ysgol drwy greu ethos sydd yn cefnogi dysgu effeithiol.

Y mae cyswllt clos rhwng yr Ysgol a'r Gadeirlan. Drwy gynnal gwasanaethau Diolchgarwch, Nadolig, Sul y Cofio, Dydd Gŵyl Dewi a thrwy ymweliadau gan yr Esgob Andy a gan Ganon David rydym yn meithrin ymdeimlad o berthyn ymysg y disgyblion. Mae Llywodraethwr Eglwysig arbennig o dda gan yr ysgol sy'n sicrhau ein bod yn ymdrin â phob agwedd o'r ysgol gyda meddylfryd Cristionogion da.

Yn flynyddol bydd disgyblion blwyddyn 6 yn treulio'r diwrnod yn y Gadeirlan ym Mangor. Diwrnod i ddathlu diwedd eu cyfnod yn yr ysgol gynradd ac i edrych ymlaen at eu cam nesaf yw'r diwrnod. Y mae nifer helaeth o staff wedi cael cyfle i fynd gyda'r disgyblion i'r digwyddiad ac mae hyn wedi bod yn hyfforddiant ac yn ddatblygiad proffesiynol iddynt hwythau.

Mae Addysg Grefyddol Gristnogol a Dinasyddiaeth Byd Eang yn cael ei ddysgu yn wythnosol gan athrawes arbenigol yn ystod cyfnodau CPA. Mae hyn wedi arwain at ddatblygiad gwych mewn gwybodaeth, dealltwriaeth a medrau'r disgyblion i fod yn Cristnogion da.

Cryfderau Allweddol

Mae'r Pennaeth a'r staff yn modelu ac yn hyrwyddo ymddygiad a gwerthoedd sy'n cyfrannu'n gadarnhaol at greu ethos ysgol lle mae disgyblion a staff yn teimlo'u bod yn cael eu parchu a'u gwerthfawrogi.

Pwyntiau datblygu

Cynghorau disgyblion amrywiol i gydweithio a chynghorau disgyblion Ysgolion Eglwysig eraill.